

SPROOKJE VAN DE GROTE BEIAARDIER

Les 6: Battle of the beiaardiers

Op een koude winterdag komt Malle Jan zijn armoedig huisje binnen en ziet daar een onbekende die helemaal in het rood gekleed is. De man zegt: 'Jij bent toch Malle Jan, niet? Wel, jij bent tot grootse dingen bestemd. Ik kan je rijkdom en roem geven. Zeg mij wat je wenst, en je wens zal vervuld worden.'

'Ik vraag niets meer dan wat ik al heb,' zegt Malle Jan. 'Waarom wilt u mij zo nodig helpen?'

Dan begint vlakbij de beiaard te spelen. Malle Jan luistert er verrukt naar.

'O, houd je van beiaardmuziek?', vraagt de man in het rood. 'Ik kan van jou de grootste beiaardier ter wereld maken.'

Jan roept uit: 'Ik zou zelfs de kleinste beiaardier van het dorp willen zijn!'

En hop! Meteen staan ze in de klokkentoren, vlak naast de beiaardier, die net een stuk heeft afgewerkt.

De man in het rood roept hem toe: 'Houd op met dat lawaai. Hier naast je staat de grootste beiaardier ter wereld. Ga dood van schaamte dat je in zijn aanwezigheid hebt durven spelen!'

Hij duwt de beiaardier weg en zet Malle Jan op de beiaardbank.

Wanneer Jan begint te spelen, is het alsof er een wonder gebeurt. Moeiteloos dansen zijn handen over het klavier, nooit is er zoiets moois uit het klokkenspel gekomen. De mensen in de stad luisteren, de dieren luisteren en zelfs de sneeuw luistert. Vrouwen huilen van ontroering, in de kroegen houden de mannen op met drinken en kaartspelen en op den duur verzamelt iedereen zich rond de toren, waaruit muziek komt zoals nooit iemand heeft gehoord.

VERVOLG SPROOKJE VAN DE GROTE BEIAARDIER

Les 6: Battle of the beiaardiers

De dag daarna krijgt Jan bezoek van de burgemeester, die hem veel complimenten geeft voor zijn talent en hem nieuwe kleren geeft. Jan mag voortaan in het stadhuis wonen en hij krijgt drie bedienden. Wanneer Jan goed en wel verhuisd is, vraagt de burgemeester hem om de volgende dag een concert te geven voor het bezoek van een prinses en haar gevolg. De nieuwe beiaardier stemt toe.

Dan komt de man in het rood tevoorschijn. 'Ik hoorde dat je morgen je kunst moet laten horen aan een belangrijk publiek. Ik hoop dat je je gave dan terugkrijgt...'

'Waarom zou ik morgen niet meer kunnen beiaard spelen als ik dat gisteren wel kon?', vraagt Malle Jan zelfverzekerd.

'Een beetje bescheiden alsjeblieft!', zegt de man in het rood. 'Ik wil een afspraak met je maken. Als je het contract ondertekent, zal je gave je rijk en beroemd maken. Anders laat ik je aan je lot over.'

'En wat moet ik dan geven in ruil voor het behoud van mijn gave?', vraagt Jan achterdochtig.

'Oh, niets bijzonders... enkel je ziel.'

Jan schrikt. 'Wie denk je wel dat je bent? De duivel misschien? Hop, eruit!'

En de man in het rood verdwijnt.

De volgende dag, om twaalf uur 's middags, staan de burgemeester met zijn gasten en alle stadsbewoners op het besneeuwde plein te wachten tot het concert gaat beginnen. Jan gaat voor het klavier zitten en slaat met zijn vuist op een toets. Het lijkt wel het geluid van een gebarsten klok. Hij is zijn gave kwijt. Wanneer Jan zich in paniek omdraait, ziet hij de man in het rood de trap opkomen, met een perkament in de hand...

Die dag speelt Jan de Grote Beiaardier zo prachtig dat de mensen er geen genoeg van krijgen. Iedereen blijft in de kou staan totdat de nacht invalt: deze muziek lijkt wel zo uit het paradijs te komen. Alle vogels uit de omgeving zijn rond de klokkentoren gaan zitten om te luisteren. Het lijkt wel of het warmer is geworden door het beiaardspel: niemand heeft het koud. Maar Jan meldt zich af voor het banket dat na het concert gegeven wordt. Hij is vervuld van sombere gedachten.

Een tijdje later vertelt hij zijn verhaal aan een wijze kluizenaar. Die maakt hem alles duidelijk: 'Het is een list van de duivel om jouw onschuld te stelen. De muziek die uit je komt, is de onschuld van je ziel die wegvloeit. Daarom worden de mensen erdoor betoverd, want jij hebt de meest onschuldige ziel ter wereld. Op een dag zal er niets meer van je onschuld over zijn en dan zal je voor God verschijnen, zo droog als een lege waterzak in de woestijn.' Hevig geschrokken gaat Jan terug naar zijn eenvoudig huisje. Hij heeft net zijn hoed afgedaan, als er wordt aangeklopt. Het is de dochter van de burgemeester, Marieke heet ze.

'Jan de beiaardier,' zegt ze, 'ik weet dat je ongelukkig bent. Iedereen is heel blij met je muziek, maar als ik je hoor spelen, is het net alsof er een gat door mijn hart wordt geboord.' Jan vertelt haar alles.

VERVOLG SPROOKJE VAN DE GROTE BEIAARDIER

Les 6: Battle of the beiaardiers

Dan zegt Marieke: 'Ik heb tot Maria gebeden en zij zegt dat je enkel nog heilige melodieën mag spelen. Dan kan de duivel jou niets doen.'

'Maar ik weet niets van muziek!', roept Jan wanhopig uit. 'Ik speel gewoon wat er uit mij opborrelt, als een bron.'

'Ik zal je helpen,' zegt Marieke.

Diezelfde dag begint Jan met haar hulp te oefenen. Hij leert heilige muziekstukken en oefent ze met veel moeite totdat hij ze kan spelen zonder dat hij nog zijn gave hoeft te gebruiken, die hij van de duivel heeft gekregen.

Een jaar later komt de dag waarop Malle Jan aan de burgemeester de hand van zijn dochter vraagt. Het is een schitterende bruiloft en 's avonds speelt Jan een prachtig concert met de kerkelijke liederen die hij intussen geleerd heeft. Wanneer hij na het concert zijn jonge vrouw opzoekt, verschijnt de man in het rood.

'Zo Jan, je doet het uitstekend, nietwaar? Nu ben je al met de dochter van de burgemeester getrouwd.'

'Wat wil je van me?'

'Oh, niets bijzonders. Enkel de ziel van je vrouw. Anders moet ik die gave van jou weer afpakken.'

Jan denkt even na en zegt dan: 'Ik weet iets beters. Om de gasten die vandaag op de bruiloft waren te bedanken, geef ik morgen weer een beiaardconcert. Je mag mijn gave nu weer meenemen en ik zal op eigen kracht spelen. Lukt het mij, dan geef je mij mijn ziel terug. Als het mij niet lukt, mag je mijn ziel houden met die van mijn vrouw erbij.'

De duivel neemt dit voorstel verrast, maar heel graag aan en gaat weg met de gave onder zijn arm.

De volgende dag hebben alle gasten zich verzameld rondom de toren wanneer Jan daar iets voor twaalven aankomt met zijn jonge vrouw aan de arm. Samen gaan ze naar boven en Jan gaat achter het klavier zitten. Maar o wee! De touwen die de toetsen met de klepels verbinden zijn doorgesneden. Jan draait zich naar Marieke en biecht zijn weddenschap van de vorige dag op. 'Door mijn fout zal jouw ziel gestraft worden! Wij zullen beiden in de ketel van de duivel terecht komen!' Marieke knielt en richt een gebed tot Maria: 'De duivel mag geen misbruik maken van de onschuld van mijn Jan. Ik smeek U, doe iets.'

Op dat ogenblik begint de beiaard uit zichzelf te spelen, in beweging gebracht door een goddelijk mechanisme en op die dag wordt de mechanische beiaard uitgevonden. Iedereen bejubelt de uitvinding, behalve de man in het rood, die in razernij het perkament met Jans handtekening verscheurt en voorgoed verdwijnt. Zo worden Jan en Marieke gered uit de eeuwige vlammen en ze leven nog lang en gelukkig. Alleen zij weten dat de automatische beiaard niet in beweging wordt gebracht door het mechanisme dat men in de toren kan zien, maar door een engel die daar speciaal door de Heilige Maagd is geplaatst.